

El llenguatge En fer-ho o quan ho facis 31/x/1178

La correcció d'un castellanisme sintàctic amb la proposta de la construcció correcta corresponent, quan aquesta sembla massa literària o poc habitual, exigeix sovint d'informar, complementàriament, que existeix una altra solució més usual que hi pot alternar i que resulta, per tant, preferible. Però cal no desdenyar mai la primera, que sempre serà un recurs disponible, en alguns casos utilíssima i qui sap si en d'altres imprescindible i tot.

Es el que s'esdevé amb frases com «Ho vam veure al pujar» o «Me'n vaig recordar al ficar-me la mà a la butxaca», considerades incorrectes: un infinitiu —com pujar o ficar— que denota el moment en què es realitza l'acció del verb principal, no es fa precedir, com en castellà, de la contracció al sinó de la preposició en: Ho vam veure en pujar i Me'n vaig adonar en ficar-me la mà a la butxaca. Però això no vol dir que calgui recórrer necessàriament a aquesta construcció (prep en més infinitiu): una solució més usual, més pròpia del llenguatge espontani i, essent totalment correcta, més recomanable, és la representada pel temporal quan seguit d'una forma verbal conjugada: Ho vam veure quan pujàvem i Me'n vaig adonar quan em vaig ficar la mà a la butxaca.

Tanmateix, com que el mot quan pot tenir un matis condicional, gairebé equivalent a si el seu ús pot originar alguna oració una mica ambigua. Si diem, per exemple, I els delegats, quan se n'ocupen no esmenten aquests detalls es pot interpretar com I els delegats, si se n'ocupen..., és a dir, que potser no se n'ocupen sempre que caldria, o que si sap si alguns no se n'arriben a ocupar mai. Doncs, si no és aquest valor condicional, que es vol expressar, i es desitja que ningú no el pugui inferir, ens sembla preferible de recórrer a l'infinitiu precedit de la preposició en: I els delegats, en ocupar-se'n, no esmenten aquests detalls.

Albert Jané